

Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Ректор Національного університету
«Острозька академія»

Пасічник І. Д.

29 лютого 2016 р.

ПРОГРАМА

додакового вступного випробування
ступеня магістра зі спеціальності 032 Історія та археологія

Острог- 2016

Програма додаткового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 032 Історія та археологія / Укладачі Трофимович В.В., Близняк М.Б., Смирнов А.І.- Острого: НаУОА, 2016.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою історії
(протокол № 5 від 24.02.2016 р.)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА
(протокол № 2 від 29 лютого 2016 р.)

Відповідальний секретар приймальної комісії

Г.С.Пастушок

Пояснювальна записка

Додаткове вступне випробування має на меті перевірку рівня професійної підготовленості майбутніх фахівців у галузі історії.

Вступники повинні **знати** сучасні методи історичного пізнання, історичний термінологічно-понятійний апарат; характер і особливості історичного процесу; специфіку політичного, соціального, економічного, культурного життя України та світу в історичній ретроспективі.

Вступники повинні **вміти**: аналізувати та узагальнювати історичні події, виділяти основні тенденції і закономірності в їх перебігу, розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, демонструвати обізнаність з джерелами та літературою, висловлювати власну думку і позицію щодо дискусійних проблем історії, критично оцінювати історичні факти та діяльність історичних осіб, вільно оперувати хронологією та науковою термінологією, знати основні наукові досягнення українських та зарубіжних вчених, процес формування історичних знань на теренах сучасної України, володіти основними навиками роботи з джерелами та літературою, володіти інструментарієм спеціальних історичних дисциплін тощо.

В програмі додаткового вступного іспиту з історії до магістеріуму для студентів відображено проблеми історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін. В основу покладено програми дисциплін “Спеціальні історичні дисципліни - 1”, “Спеціальні історичні дисципліни -2”, “Історичне краєзнавство”, “Історична географія”, «Історіографія історії України доби середньовіччя та нового часу», «Українська етнологія», «Архівознавство».

Зміст фахового випробування

1. Предмет, методи та завдання історіографії.
2. “Повість минулих літ” – одна з найдавніших пам’яток літописання.
3. Українські літописи XIV – першої половини XVII ст.
4. Історичні погляди автора “Галицько-Волинського” літопису.
5. Розвиток історичних знань доби національного Відродження (друга половина XVIII – перша половина XIX ст)
6. Історичні погляди М. Костомарова.
7. Історичні погляди М. Максимовича.
8. В. Антонович – видатний український історик.
9. Предмет і завдання джерелознавства.
10. Структура джерелознавства як наукової дисципліни.
11. Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни.
12. Поняття історичного джерела.
13. Класифікація історичних джерел.
14. Джерельна база та її рівні.
15. Категорії джерелознавчого аналізу.
16. Кліометрика та джерелознавство.
17. Пам’ятки законодавства як історичне джерело.
18. Джерела особистого походження.
19. Акти як історичне джерело.

20. Преса як історичне джерело.
21. Джерела до історії Національно-визвольної революції серед. XVII ст.
22. «Записки іноземців» як джерело до історії України.
23. Матеріали діловодства: склад, риси, інформаційні можливості.
24. Дипломатика та її метод.
25. Статистичні джерела: склад, риси, інформаційні можливості.
26. Предмет і завдання історичної бібліографії.
27. Типи бібліографічних джерел.
28. Методи бібліографічного пошуку.
29. Архівознавство як наукова дисципліна.
30. Мережа архівних установ.
31. Науково-довідковий апарат держархівів.
32. Археографія як СІД.
33. Класифікація видань документів.
34. Прийоми передачі текстів документів.
35. Система спеціальних історичних дисциплін.
36. Предмет та завдання палеографії.
37. Типи письма.
38. Філіграні та філігранологія.
39. Геральдика як СІД.
40. Календарі минулого.
41. Історична картографія.
42. Предмет та завдання генеалогії.
43. Предмет та завдання історичної географії.
44. Розвиток зарубіжної та вітчизняної історичної географії.
45. Античні географічні відомості про Україну.
46. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.
47. Становлення території Давньоруської держави.
48. Населення Київської Русі. Його розміщення та пересування.
49. Географія господарства Київської Русі.
50. Польський адміністративно-територіальний устрій на укр. землях XIV – XVIII ст.
51. Українські етнічні землі.
52. Краєзнавство, як наукова дисципліна; його суть, функції та завдання. Об'єкт вивчення історичного краєзнавства.
53. Поняття краю.
54. Історія розвитку вітчизняних краєзнавчих досліджень (загальна характеристика).
55. Краєзнавчі дослідження в Росії в дореволюційний період.
56. Розвиток українського краєзнавства в 20 ст.
57. Краєзнавство в школі.
58. Використання краєзнавчого матеріалу на уроках історії.
59. Волинь, як історичний регіон. Загальна характеристика.
60. Найдавніший період в історії Волині.
61. Найдавніший період в історії Острога.
62. Духовна культура Волині в дослов'янський період.
63. Волинь у складі Галицько-Волинської держави.

64. Культура Волині в період існування Галицько-Волинської держави.
65. Епоха «Волинських Афін».
66. Розвиток освіти науки та культури в сер. XVII – пер. пол. XVII ст.
67. Реформація та Контрреформація на Волині.
68. Краєзнавче товариство «Спадщина».
69. Видатні краєзнавці Волині і Поділля. Роль польських істориків 30-60 рр. XIX ст. у дослідженні історії Волині.
70. Вітчизняне книгодрукування XVI - XVII ст. Організація друкарської справи в Острозі. Острозькі стародруки.
71. Діяльність Івана Федорова.
72. Предмет джерелознавства
73. Джерелознавство і історичне дослідження
74. Джерелознавство і система спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін.
75. Види джерелознавства: теоретичне, прикладне та історіографія джерелознавства.
76. Понятійно-категоріальний апарат джерелознавства
77. Історіографічні джерела та їх класифікація.
78. Витоки українського джерелознавства в XVIII – першій половині XIX ст.
79. Формування і розвиток джерелознавства в Україні в другій половині XIX - поч. XX ст.
80. Джерелознавство історії України в середині і другій половині XX ст.
81. Зарубіжне джерелознавство.
82. Класифікація історичних джерел.
83. Джерельна база та її рівні.
84. Археографічні видання джерел з історії України у XIX-XX ст.
85. Основні архівні збірки джерел з історії України.
86. Твори греко-римських авторів
87. Епіграфічні пам'ятки з історії Північного Причорномор'я
88. Відомості з історії слов'ян I-VI ст.
89. Східні джерела X-XI ст.
90. Візантійські автори доби історії східних слов'ян та Київської Русі
91. Давньоруські літописи. Повість времінних літ, її редакції і зводи.
92. Літописознавство як спеціальна історична дисципліна.
93. Руська Правда як історичне джерело
94. Документальні джерела: городські, земські і магдебурзькі книги.
95. Акти XVIII ст. Джерела про Кирило-Мефодіївське товариство.
96. Політичні документи Головної Руської ради.
97. Описи намісництв України. Йосифіанська і франсисканська метрики
98. Документи Центральної Ради, гетьманату, ЗУНР та Директорії.
99. Українська періодика.
100. Мемуари як історичні джерела.
101. Джерела з історії України після здобуття нею державної незалежності

Список рекомендованої літератури:

1. Антонович В.Б. Моя сповідь: Вибрані історичні та публіцистичні твори. – К.,1995
2. Архівознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів України / Редкол.: Я.С.Калакура(гол. ред.) та ін. – К., 1998. – 316 с.
3. Балабушевич Т. Географія історична / Тетяна Балабушевич // Спеціальні історичні дисципліни. Довідник: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. І.Н. Войцехівська (кер. авт. кол.), В.В. Томазов, М. Ф. Дмитрієнко та ін. – К.: Либідь, 2008. – С. 131 – 139. [- 520 с.].
4. Бантиш-Каменський Д.Н. История Малой России. – К., 1993
5. Бондаренко Г.В. Спеціальні історичні дисципліни. – Луцьк,1997
6. Близняк М. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник / М. Близняк. – Острог: Вид-во Національного ун-ту “Острозька академія”, 2011. – 236 с.; іл.
7. Введенський А., Дядиченко В., Стрельський В. Допоміжні історичні дисципліни. – К., 1963
8. Винтоняк О. Україна в описах західноєвропейських подорожників другої половини XVIII століття . – К., Львів; Мюнхен, 1995
9. Воронов В.І. Джерелознавство історії України: Курс лекцій. – Дніпропетровськ: Вид-во дніпропетр. ун-ту, 2003.
10. Галицько-Волинський літопис.- К., 1995
11. География историческая // Специальные исторические дисциплины. Учебн. пособие / В.А. Замлинский (руковод.), М.Ф. Дмитриенко, Т.А. Балабушевич и др. – К.: УМК ВО, 1992. – С. 87 – 91. [- 324 с.]
12. Грушевський М.С. Очерк истории украинского народа. –К., 1990
13. Гуржій О.І. Стан і завдання історико-географічних досліджень на Україні / О.І. Гуржій, О.В. Молодчиков // Український історико-географічний збірник. – К.: наук. думка, 1971. – С. 3-33.
14. Дорошенко Д.І. Огляд української історіографії. – К., 1993 /кафедра/
15. Жекулин В.С. Историческая география: предмет и методы / В.С. Жекулин. – Л.: Наука, 1982. – 224 с.
16. Історична географія: початок XXI сторіччя / Зб. наук. праць. – Вінниця: Вид-во Теза, 2007. – 292 с.; іл.
17. Історичне джерелознавство. Підручник для студентів / Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, Б.І. Корольов та ін. – К.: Либідь, 2002.
- 18.Ковальський Н.П. Источниковедение истории Украины XVI – первой половины XVII вв.: Учеб. пособие по спецкурсу: В 4 ч. – Днепропетровск, 1978-1979.
- 19.Кравченко В.В. Нариси української історіографії епохи національного Відродження (друга половина XVIII – середина XIX ст.). – Харків: Основи, 1996.
- 20.Ленченко В.О. З історії географічних досліджень України російською академією наук у XVIII ст. / В.О. Ленченко // Проблеми історичної географії України. Зб. наук праць. – К.: Наук. думка, 1991. – С. 124 – 132.
- 21.Макарчук С.А. Писемні джерела з історії України: Курс лекцій. – Львів: Світ, 1999.
- 22.Макарчук С.А. Джерелознавство історії України. – Львів, 2008. – 512 с.
- 23.Максимович М.О. Киевъ явился градом великимъ...: Вибрані українознавчі твори. – К.,1994.

- 24.Марченко М.І. Українська історіографія ... -К., 1959 /кафедра/
25. Мицик Ю. Острозький літописець //Острозька давнина:Дослідження і матеріали. Т.1. – Львів, 1995. – С.69-73
- 26.Наливайко Д. Козацька християнська республіка. –К., 1992
- 27.Оглоблин О. Володимир Антонович та його історична школа // Студії з історії України. – Нью-Йорк –Київ- Торонто. – С 201-219
28. Оглоблин О. Студії з історії України. – Нью-Йорк, Київ-Торонто, 1995
29. Оглоблин О.П. До питання про автора “Історії Русов”. – К., 1998
- 30.Рігельман О.І. Літописна оповідь про Малу Росію та її народ і козаків узагалі. – К., 1994
- 31.Січинський Чужинці про Україну. – К., 1992
- 32.Трубчанинов С.В. Історична географія України: навчальний посібник / С.В. Трубчанинов. – Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2003. – 168 с. + карти.
33. Шевальє П'єр. Історія війни козаків проти Польщі...- К.,1993
- 34.Шерер Ж.-Б. Літопис Малоросії або історія козаків-запорожців. – К.,1994
- 35.Яцунский В.К. Историческая география. История ее возникновения и развития в XIV – XVIII веках. – М.: Изд-во АН СССР, 1955. – 331 с.